

3. Bar-On R. The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI) / R. Bar-On // *Psicothema*. – 2006. – № 18 – P. 13-25.

4. Mayer J. D. Models of emotional intelligence / J. D. Mayer, P. Salovey, D. Caruso; R. Sternberg. *Handbook of Intelligence*. – Cambridge: Cambridge University Press. – 2000. – P. 396-420.

5. Mayer J. D., Salovey P. The Intelligence of emotional intelligence / J. D. Mayer, P. Salovey // *Intelligence*. – 1993. – V.17. – № 4. – P. 433-442.

Осадча Т.В.

викладач психології,

Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ДО СУЧАСНОСТІ

Психологія – одна з наук про людину, людські спільноти, їхнє життя й діяльність. На сьогоднішній день психологія – це величезний світ знань, що включає більше сотні галузей. Вона «і дуже стара, і зовсім молода наука, має за собою тисячолітнє минуле, і тим не менше вона вся ще в майбутньому».

(С. Л. Рубінштейн).

У наш час психологія одержала змогу для подальшого наукового продуктивного розвитку в різних напрямках. Які особливості психології як науки?

- психологія – наука про найскладніше явище – психіку;
- психологія є однією з наймолодших наук. Її наукове становлення пов'язують з 1879 роком, коли німецький психолог В. Вундт у Лейпцизі створив першу у світі Лабораторію експериментальної психології;
- наукова психологія відрізняється від побутової і релігійної, тому що використовує більш фундаментальний і різноманітний інструментарій для здобування знання, прагне до узагальнень, дає змогу побачити загальні закономірності розвитку особистості й групи;
- психологія є наукою розгалуженою, оскільки має десятки галузей;
- психологія має унікальне практичне значення для будь-якої людини та діяльності.

Постановка питання зумовлена тим, що психологічні проблеми в сучасних умовах здобувають нового звучання. Немає таких сфер і

галузей, які не потребували б втручання психологів. У нинішніх умовах психологія стає продуктивною силою діяльності та невід'ємною частиною соціального, економічного, політичного, громадського, сімейного та особистого життя.

Упродовж розвитку психології її предмет певною мірою було трансформовано, переформульовано, у зв'язку з новими поглядами на психічні явища й психіку. Тому пошуки предмета психології – це нормальні процеси життя науки.

Потрібно зазначити, що сучасна українська психологія в основному спирається на теоретико-методологічні засади марксистсько-ленінської філософії, яка утвердилася в радянський період. При цьому психіку розглядають як системну властивість високоорганізованої матерії (мозку), що полягає в активному відображенні суб'єктом об'єктивного світу, у побудові суб'єктом невід'ємної від нього картини цього світу і саморегуляції на цій основі своєї поведінки й діяльності.

Метою історії психології є накопичення та вивчення змісту психологічних уявлень на всіх відомих етапах еволюції людства. Виходячи з означеної мети, історія психології є не тільки пізнавальною наукою – вона має практичне значення: не просто «збирає знання», а змушує їх «працювати» в різних сферах життєдіяльності людини. Дана сторона історії психології відбивається в її завданнях. Співзвучною в зв'язку з цим видається позиція видатного вітчизняного психолога Б.М. Теплова: «Одна з найбільш актуальних для сучасної науки завдань історії психології полягає в тому, щоб у психології залишалось можливо менше проблем, в яких легше відкрити Америку, ніж дізнатися, що вона вже відкрита».

Завдання сучасної психології: на сьогоднішній день спостерігається бурхливий розвиток психологічної науки, що зумовлено різноманітністю теоретичних та практичних завдань, які постають перед нею. Головним завданням психології є вивчення законів психічної діяльності в її розвитку. Протягом останніх десятиліть значно розширилася тематика психологічних досліджень, з'явилися нові наукові напрями та дисципліни. Психологія вивчає великий обсяг явищ, до яких насамперед належать процеси, стани і властивості людини, що мають різну міру складності – від елементарного розрізнення окремих ознак об'єкта, що впливає на органи чуття, до боротьби мотивів особистості. Одні з них досить детально вивчені, а дослідження інших зводиться лише до простої

фіксації спостережень. Багато хто вважає, що узагальнення і абстрактний опис явищ та їх зв'язків – це і є теорія.

Попередні десятиліття психологія була переважно теоретичною (світоглядною) дисципліною. Сьогоднішня її роль у суспільному житті суттєво змінилася. Вона все більше стає сферою особливої професійної практичної діяльності в системі освіти, державному управлінні, медицині, культурі, тощо. Включення психологічної науки до процесу розв'язання практичних завдань істотно змінює й умови розвитку її теорії. Завдання, розв'язання яких вимагає психологічної компетентності, виникають у тій чи іншій формі у всіх сферах життя суспільства, визначаючись зростаючою роллю так званого людського чинника – це широке коло соціально-психологічних, психологічних і психофізіологічних властивостей, які мають люди і які так чи інакше виявляються в їхній конкретній діяльності.

Розв'язання всіх зазначених завдань є вагомою передумовою успішного реформування суспільства і забезпечення його прогресивного розвитку. Тут важливо використовувати продуктивний вітчизняний досвід, спиратися на найкращі закордонні зразки і досягнення сучасної психології і педагогіки, вишукувати і впроваджувати інноваційні підходи й рішення. При цьому потрібно позбуватися малопродуктивної практики, яка відіграє роль блокатора в оптимізації психолого-педагогічного процесу.

Таким чином, повне становлення психології як науки ще не завершено. Багато її розділів продовжують залишатися на стадії розуміння та опису. Все це свідчить про те, що чіткі кордони, які розділяють один період розвитку психології від іншого, провести важко і що одномірна періодизація відносна та умовна. Мабуть, перспектива подальшої розробки проблем періодизації повинна бути пов'язана з багатовимірним підходом у виборі і визначенні підстав та принципів для виділення різних періодів і побудови періодизації в цілому, що, у свою чергу, передбачає формування системної концепції історії психології, різноманітність способів ретроспективної розгортки, відомий ступінь повноти відомостей про стан психологічних знань у конкретний період їх розвитку.

Список використаних джерел:

1. Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 968 с.
2. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. [для студ. вищ. навч. закл.] – М. Й. Варій – [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.

3. Ждан О. М. Історія психології: від Античності до сучасності. – М., 2007.
4. Павелків Р. В. Загальна психологія. Підручник. – К.: Кондор, 2009. – 576 с.

Перевознюк Т.А.

*доцент, кандидат психологических наук,
доцент кафедры социологии,
Донецкий национальный технический университет*

**СООТНОШЕНИЕ ГУМАНИСТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ
И ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
НА ОСНОВЕ ГЕНДЕРНЫХ РАЗЛИЧИЙ**

В современном обществе проблема компетентности в понимании и выражении эмоций стоит достаточно остро, поскольку в нем искусственно насаждается культ рационального отношения к жизни, воплощенный в образе некоего эталона – лишеного эмоций индивидуума. Известно, что запрет на эмоции ведет к их вытеснению из сознания. В свою очередь, невозможность психологической переработки эмоций способствует возникновению неприятных физических ощущений. Мы полагаем, что эмоциональная компетентность – открытость человека своим эмоциональным переживаниям – является показателем личностной гармонии и обеспечивает эффективное межличностное взаимодействие. Следовательно, становление гуманистических ценностей в нашем обществе невозможно без развития эмоциональной компетентности.

Цель работы – выявить гендерные отличия развитости компонентов эмоционального мышления.

В современных зарубежных и отечественных теориях, эмоция рассматривается как особый тип знания. В соответствии с данным подходом к пониманию эмоций выдвигается понятие «эмоциональное мышление», которое определяется как способность действовать с внутренней средой своих чувств и желаний (R. Busk, 1991; Е.Л. Яковлева, 1997); способность понимать отношения личности, представленные в эмоциях, и управлять эмоциональной сферой на основе мыслительного анализа (P. Salovey, J.D. Mayer,